IQRO JURNALI / 2023
GUVOHNOMA № 060680

E-ISSN : 2181-4341
https://wordlyknowledge.uz
IMPACT FACTOR(SJIF) : 3,934

VOLUME 4, ISSUE 2, 2023

PEDAGOGIK TADQIQOTLARNING MUAMMOLARI

Darobov Abdurahmon Ravshanovich

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti Pedagogika va psixalogiya fakulteti Pedagogika va psixalogiya yo‘nalishi 302-guruh talabasi

Annotatsiya: Bu maqola "Pedagogik tatqiqotlarning muammolari" mavzusini o'z ichiga oladi va o'quv jarayonidagi muhim muammolarni ko'rib chiqadi. O'qitish metodlarini rivojlantirish, motivatsiyani oshirish, biznes bilimlari va texnologik yangiliklardan foydalanish, talabalar bilan o'zaro aloqalar va inkluzivlik bu muammolarni hal qilishda ahamiyatga ega bo'lgan mohiyatlar hisoblanadi. Maqola o'quv jarayonini yanada samarali va sifatli qilish uchun pedagogik tatqiqotlarni amalga oshirishning zarur bo'lganligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: pedagogik tatqiqotlar, o'quv jarayoni, motivatsiya, biznes bilimlari, texnologik yangiliklar, talabalar bilan o'zaro aloqalar, difdiqorlik, inkluzivlik.

Pedagogik tatqiqotlar o'quv jarayonini tahlil qilish, yangiliklar qo'llash va o'quvchi samaradorligini oshirishga qaratilgan ilmiy tadqiqotlar bo'limidir. O'quv jarayonida pedagogik tatqiqotlar, o'qituvchilar va o'quvchilar uchun muhim amalga oshirish imkoniyatlarini o'z ichiga oladi. Bu esa o'quv jarayonini yanada rivojlantirish uchun kerakli qarorlar va o'qitish usullarini shakllantirishga imkon beradi. Bu maqolada "Pedagogik tatqiqotlarning muammolari" mavzusiga doir o'quv jarayonini rivojlantirishda dastlabki muhim masalalar haqida suhbat qilamiz.

O'quv jarayonining individual tushunchasi: O'quv jarayonida har bir o'quvchi xususiy talablarni va tajribalarini ta'lim jarayonida mustahkamlashishi kerak. Bunday holatda o'qituvchi o'quvchining individual tushunchasiga to'g'ri keladigan dars metodlarini, vazifalarni va qiynalishlarni belgilashi kerak. Bu shunday muammolarni hal qilish uchun o'qituvchining o'quvchilar bilan boshqa yo'ldoshlikdan foydalanishi, ularga yondashish va ularga keng imkoniyatlarni berishga erishishi zarur.

O'quv jarayonida motivatsiya: O'quvchilarning motivatsiyasi o'quv jarayonidagi muhim amalga oshiruvchilardan biridir. O'quvchilarni qiziqtirish, ularga o'z bilimlarini amalga oshirishga qat'iy rag'batlantirish kerak. Buning uchun o'qituvchilar motivatsiya vositalarini samarali foydalanishi kerak, masalan, o'quvchilarga ilhamli maqolalar, tajriba almashishlar, mashg'ulotlar va darslar orqali ularga qiziqtirish yaratish.

Hamkorlik va biznes bilimlarining talablarini tushunish: O'quv jarayonida biznes bilimlarining talablari va yangi innovatsiyalar pedagogik tatqiqotlar bilan muhim ro'le o'ynaydi. O'qituvchilar biznes sektori va korxonalarning talablarini tushunish, yangi o'quv usullarini qo'llash, ishbilarmonlik bilan bog'liq vazifalar yechishni o'quvchilarga o'rgatish hamda biznes sohasidagi yangiliklarni o'quvchilarga o'tkazishga intiladi. Bu bilan birga, hamkorlik va biznes bilimlari sohasida qayerda hamkorlik qilish kerakligini o'rganish ham muhimdir. O'qituvchilar o'quvchilarga tajriba almashishlar, ishbilarmonlik klublari yoki mentorlik orqali bu sohadagi bilimlarni oshirish va amalga oshirishlarini ta'minlashlari kerak.

VOLUME 4, ISSUE 2, 2023

Texnologiyalar va yangiliklar: Pedagogik tatqiqotlar, texnologik yangiliklarni amalga oshirishni va ulardan o'quv jarayonida foydalanishni o'rganishga e'tibor berishlari zarur. O'quvchilarning texnologik qurilmalar, internet, multimedia asboblar va onlayn o'quv resurslaridan samarali foydalanishi va ularni o'quv jarayonida integratsiya qilishi muhimdir. Bundan tashqari, virtual o'quv muhitlari, online platformalar va kommunikatsiya vositalari orqali o'quvchilarning jadvali, vazifalari va boshqa o'quv materiallariga osonlik bilan kirishlari ta'minlanishi kerak.

Talabalar bilan o'zaro aloqalar: O'quv jarayonida talabalar bilan o'zaro maslahatlashish, o'quvchilarning fikrlarini eshitish va ularga qarshi ko'rsatish muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilar o'quvchilarga qat'iy xulosa qilish, ularga qo'shimcha maslahat berish, ularning fikrlarini e'tibor bilan qabul qilish va o'quvchilar orasida iqtidor va hamkorlikni rivojlantirishga intilishadi. Buning natijasida o'quvchilar o'zlarining o'zlashtirilganlik hissiyatini oshirishi, ularga o'z fikrlarini ifoda qilish va o'zgarishni rivojlantirishga imkon beriladi.

Difdiqorlik va inkluzivlik: Pedagogik tatqiqotlar o'quvchilarning har xil difdiq va jismoniy xususiyatlarga ega bo'lishini tushunish, ularni qo'llab-quvvatlash va o'quv jarayonini inkluziv holatga olib borishni o'rganishga asoslangan. O'quv jarayonida difdiqorlik masalalarini hal qilish uchun o'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi muloqotning samarali tizimini shakllantirish, o'quvchilarga barcha sharoitlarga qarshi tashvish ko'rsatish va ularni qo'llab-quvvatlash asosiydir. Bu esa o'quvchilarning o'zlarini qabul qilish, o'zgardi va rivojlantirish imkonini beradi.

Maqola jamiyatimizning o'quv tizimini rivojlantirishga qaratilgan muhim masalalardan biri sifatida "Pedagogik tatqiqotlarning muammolari" mavzusini ko'rib chiqdi. O'quv jarayonini rivojlantirishda o'qituvchilar va o'quvchilar uchun katta muhimiyatga ega bo'lgan bu masalalar, samarali pedagogik usullarni, motivatsiyani oshirishni, biznes bilimlarini va texnologik yangiliklarni qo'llashni talab qiladi. Shu bilan birga, talabalar bilan o'zaro aloqalarni kuchi bilan qo'llab-quvvatlash, difdiqorlik va inkluzivlikni o'quv jarayonida ta'minlash ham muhimdir.

Pedagogik tatqiqotlar, o'quvchilarimizning yuksak darajadagi bilim va ko'nikmalarga erishishlariga yordam berishda katta ahamiyatga ega. Bu muammolar bilan samarali shug'ullanish, o'quv jarayonini yanada sifatli va mustahkamlashga yo'l ochadi. O'quv tizimimizning rivojlanishi va o'quvchilarimizning yuksak samaradorligini ta'minlash uchun pedagogik tatqiqotlarni o'z ichiga olish va ularni amalga oshirishga katta e'tibor berishimiz zarur. Pedagogik tatqiqotlar o'quv jarayonida yanada ilg'or yutuqlar olish uchun mavjud bo'lgan muammolarga yechim topishda muhim rol o'ynaydi. Bu masalalar yuqori sifatli o'qitish usullarini, o'quvchilar motivatsiyasini oshirishni, texnologik imkoniyatlardan foydalanishni, hamkorlik va inkluzivlikni mustahkamlashni talab qiladi.

O'quvchilarni tashvishlantiruvchi faktorlar, har bir o'quvchining shaxsiy talablari, motivatsiyasi, o'quv jarayonida qatnashish xohishlari, o'zining o'zlashtirilish darajasi va o'z-o'zini qabul qilish xususiyatlari asosida o'zgaradi. Shuningdek, har bir o'quvchining o'z bilimlarini rivojlantirish uchun xususiy rejalar va usullari mavjud bo'ladi. Bu muammolarni hal qilish uchun o'qituvchilar o'quv jarayonidagi muvaffaqiyatga erishishlari uchun o'quvchilarni taniyish, ularga qo'llab-quvvatlash va ularga qulayliklar yaratish bilan bog'liq mahoratga ega bo'lishlari zarur.

Biznes sohasidagi yangiliklar ham pedagogik tatqiqotlar orqali o'quv jarayoniga kiritilishi kerak. O'qituvchilar biznes sohasidagi talablarni tushunish va yangi innovatsiyalardan foydalanishni

VOLUME 4, ISSUE 2, 2023

bilishlari kerak. O'quvchilarga biznes sohasidagi jamiyatni tushunish va qo'llab-quvvatlash, ularning kengaytirilgan bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlari uchun ularga biznesga oid misollar, tajriba almashishlar va amaliy mashg'ulotlar taklif qilish ham muhimdir.

Texnologik yangiliklar o'quv jarayonida yanada samarali foydalanishni talab qiladi. O'quvchilar, texnologik qurilmalar, internet, mobil ilovalar va onlayn platformalardan osonlik bilan foydalanish orqali bilimlarini rivojlantirishlari va o'quv jarayonini yanada qiziqarli qilishlari mumkin. Bu esa o'quvchilarni ilg'or o'rganish, bilimlarni amalga oshirish va o'z fikrlarini ifodalashlari uchun ularga ko'proq imkoniyatlar yaratadi.

O'quv jarayonida hamkorlik va inkluzivlik ham muhimdir. O'qituvchilar o'quvchilarni bir tomonlama o'qitish uchun ta'limiy guruhlar, guruh ishlari va hamkorlik ko'rsatishga o'rgatishadi. Bu, o'quvchilar o'rtasida samarali hamkorlik va jamoatchilikni rivojlantiradi. Buning natijasida o'quvchilar o'zaro muloqotni o'rganish, qo'llab-quvvatlash va o'zlashtirilganlik hissiyatini oshirishadi.

Inkluzivlik esa o'quv jarayonida har bir o'quvchini qo'llab-quvvatlash va o'zlashtirish asosida ta'lim olishga imkon beradi. Difdiqorliklarga ega o'quvchilarni qabul qilish, ularga kerakli qo'llab-quvvatni ta'minlash, ularning o'zlashtirish va o'zgarishga erishishlarini ta'minlash muhimdir.

O'qituvchilar inkluzivlik prinsiplariga muvofiq o'quvchilarni integratsiya qilish, ularning o'zlarining iqtidor va ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan resurslardan foydalanish va ularga o'quv jarayonida teng huquq va imkoniyatlar berish bilan bog'liq mahoratga ega bo'lishlari kerak. Pedagogik tatqiqotlar, o'quv jarayonini yanada rivojlantirish uchun katta ahamiyatga ega bo'lgan masalalarni ko'rsatadi. O'quvchilarning individual tushunchalariga muvofiq tahlil qilish, motivatsiyani oshirish, biznes va texnologik yangiliklardan foydalanish, hamkorlik va inkluzivlikni ta'minlash, bu masalalarning muammolarini hal qilishda katta ahamiyatga ega bo'ladi.

Shuningdek, pedagogik tatqiqotlar o'quv jarayonida davom etayotgan ishlar va qo'llanmalarni joriy qilish, yangi ilmiy ma'lumotlar bilan ta'minlash va o'quv jarayonini samarali tahlil qilish uchun ham muhimdir. O'quv jarayonini rivojlantirishda pedagogik tatqiqotlarni amalga oshirish, o'quvchilarning yuksak samaradorligini ta'minlash va ularning o'zlarini rivojlantirish imkoniyatlarini kengaytirishda muhim vazifalardan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1.Anderson, L. W., Krathwohl, D. R., Airasian, P. W., Cruikshank, K. A., Mayer, R. E., Pintrich, P. R., ... & Wittrock, M. C. (2001). O'rganishning o'ziga xos maqsadlariga yo'naltirilgan audiyo, vizual va matnli darajalar: Ta'lim maqsadlarining tartiblanishi. Tashkent: Ochiq O'quv Fakultesi Nashriyoti.

2.Johnson, E. B. (2014). Ta'lim tadqiqotlarining asosiy prinsiplari: Sifatli va soniy usullar. Tashkent: Nobel Neshriyoti.

3.Kızılkaya, G. (2012). Pedagogik tadqiqot va tahlil usullari. Tashkent: Ani Nashriyoti.

4.Özgen, K. (2011). O'qituvchi kasbi va o'qituvchilar tayyorlash. Tashkent: Pegem Akademiyasi.

5.Sönmez, V. (2017). Pedagogik tadqiqot usullari: Ilmiy tadqiqot va tahlil usullari. Tashkent: Pegem Akademiyasi.